

יום רביעי, ט' בתמוז התשפ"ג
28 ביוני 2023

נאום ראש המטה הכללי, רב-אלוף הרצי הלוי, בטקס סיום קורס קצינים קרביים ביבשה

ראש ממשלת ישראל, מר בנימין נתניהו, שר הביטחון, מר יואב גלנט, מפקדים, בני המשפחות, ואתם, צוערים וצוערות יקרים בעתם אפשר לומר קצינים וקצינות יקרים. יותר משלושים וחמש שנה חלפו מאז עמדתי על מגרש המסדרים הזה. אני זוכר היטב את תחושת המעבר ברגע ההוא. על המגרש, עוד הייתי צוער הנחנך על ידי מפקדי ומתייעץ עם חבריו.

רגע קצר לאחר מכן, כבר הובלתי כוח למארב מעבר לגבול לבנון; קצין צעיר, מפקד על מחלקה, הולך בלילה בראש אנשיי בשטח אויב, ויודע כי אני אחראי לכל מה שיקרה מעתה. בצה"ל, המפקד הולך בראש הכוח ואנשיו אחריו. כאשר אנו קוראים "אחריי", אנחנו הולכים בעקבות מצביאי ישראל הקדומים. יהושע בן נון, אהוד בן גרא, גדעון ואחרים, נעו תמיד בראש לוחמי עמנו בכל הקרבות הגדולים של התנ"ך.

התנ"ך הוא גם מקורה של המילה קצין, שעל פי אחד הפירושים משמעותה "להיות בקצה", כלומר להוביל. ממלחמות העצמאות ועד היום, מובילים מפקדי צה"ל את הכוחות הלוחמים בקרב, ובהם גם מפקדי המחלקות, הצעירים שבקצינים. בספרו "על בלימה" אודות חזית רמת הגולן במלחמת יום הכיפורים, מתאר אבירם ברקאי את מפקדי המחלקות של חטיבה מאה שמונים ושמונה (188): "כל מ"מ צעיר בחטיבה נחשב לראש גדול, עד שסמכו עליו ועל עוד אחרים שכמותו, להדוף כל ניסיון של יחידות הצבא הסורי לבוא למלחמה עם ישראל...".

המח"ט ידע, שברגע המבחן הגדול ישכילו המ"מים להתמודד שם בחוץ, גם אם יתבקשו לעשות זאת כיחידה עצמאית. "רמטכ"לים בזעיר אנפין". כך אמר. כל מפקד מחלקה שהסתער במלחמת יום הכיפורים, עשה זאת כאילו גורל המלחמה כולה תלוי בו. כל קצין צעיר, שמפקדיו נפלו, המשיך במשימה גם אם לא היה מי שיאמר לו כיצד.

אלה שחילצו לאחור את הפצועים, עמסו על כתפיהם את משקל גופם של חבריהם וגם את כובד האחריות שלהם כמפקדים – האחריות למשימה ולאנשים. במלחמה ההיא, שפרצה בהפתעה וגבתה מחיר דמים כבד, צה"ל הצליח לנצח בזכות עוז הרוח והתושייה של מפקדי המחלקות הלוחמות. הם לא שאלו "האם זו אחריותי", אלא פשוט הבינו כי מנהיגות של מפקד בקרב פירושה להיות במגע צמוד – גם עם האויב, וגם עם פקודיהם.

יום רביעי, ט' בתמוז התשפ"ג
28 ביוני 2023

צה"ל הוא צבא מגן שמנצח בזכות מקצועיות חייליו ומנהיגות מפקדיו. המפקד בצה"ל מוביל בדוגמה אישית, בפקוד מלפנים. כאשר הוא בראש פקודיו – בוטח בהם והם בו – הוא איננו בודד לעולם. מבחנכם החשוב ביותר מעתה הוא להיות ראשוניים. לנוע קדימה נוכח אש, ולהוביל את אנשיכם עד להשלמת המשימה. זה המבחן שאליה הכשיר אתכם הקורס שזה עתה סיימתם, ואליה תידרשו מעתה בכל משימות ההגנה על הגבולות, בסיכול הטרור ובמלחמה. סביב המשימות הללו תפגשו גם אתגרים מורכבים – הטרור ותוצאותיו הקשות מביאים חלק *קטן* מהאנשים לעשות מעשים אסורים מוסרית וחוקית. קצין הרואה אזרח ישראלי, המתכוון לזרוק בקבוק תבערה לבית פלסטיני ועומד מנגד, אינו יכול להיות קצין. זו דרכנו, זה כוחנו כאן בהשוואה לאזור המורכב בו אנו חיים ואסור לנו לשחוק זאת. כל מי שמשלח בצה"ל נכון שיזכור: גם התנצלות עוקבת אינה מבטלת את הנזק הרב שנגרם. צה"ל פועל אך ורק לצורך ביטחון האזרחים וביטחון המדינה, מכאן סמכותו. ההשתלחות במי שמקדישים את חייהם להגן, פוגעת בביטחון האזרחים.

קצינים וקצינות, בכל משימה שתוטל עליכם יעמדו לימינכם הערכים והמקצועיות שלכם. לצדכם יהיו בעיקר אנשיכם, שהם הנכס המשמעותי והיקר ביותר שיופקד בידכם. הציבו להם רף גבוה; אמנו אותם, עד שיגיעו למוכנות המבצעית הנדרשת; הרגילו אותם לקחת אחריות, לא לפחד להישיר מבט לאמת, לתחקר, ללמוד ולהשתפר; את הטובים הפכו למצוינים ואת המתקשים – לטובים דים. שמרו על ביטחונם, באכיפה בלתי מתפשרת של כללי הבטיחות והמשמעת; נהגו בהם בשוויון, בהגינות ובהוגנות, ודאגו לכל צורכיהם. כאשר תעשו את כל אלה, קריאתכם "אחריי" לא תיענה רק כחובת ביצוע של המשימה, אלא כזכות להשתתף בהגנה על הבית, וללכת בעקבות מפקדים הראויים לכך. זוהי אומנות הפיקוד.

מפקדי הקורס, במהלך הקורס לימדתם את הצוערים פיקוד, מקצועיות וערכים. בכל אחד ואחת מהקצינים יש עכשו גם משהו מכם, מהדוגמה האישית ומהניסיון הקרבי שלכם. אני מאוד מעריך את עשייתכם. הורים יקרים, משפחות, צבא העם הוא בבואת הבתים שמהם מגיעים חייליו. כולכם חונכים בנים ובנות לעשות למען המדינה וביטחון אזרחיה, ואני מבקש להודות לכם, בשם כל מפקדי צה"ל, על חלקכם בעידודם לשירות קרבי, להתנדבות לקצונה ולפיקוד על לוחמים ביחידות היבשה. מי ייתן וירבו בתים כשלכם בישראל.

וגם אני אחזור על האמרה, "ממני תראו וכן תעשו" – לאור אמירתו זו של גדעון אנו מחנכים את הקצינים החדשים. אולי ניתן לשמוע בה נימה של יהירות, כאילו אמר – אני היודע, אך אין כך הדבר. מעשהו של גדעון הוא תמצית המעשה הפיקודי החשוב ביותר. רגע לפני פרוץ הקרב, הוא אומר לאנשיו: שם, בקרב, היכן שהלב פועם ואי הוודאות גבוהה, הביטו אליי, ועשו כמוני. גדעון מבין מה רב כוחה של הדוגמה האישית, וכך הוא נוסד ביטחון באנשיו.

בוגרים יקרים, הדרגות, שענדו המפקדים על כתפכם זה עתה, הן סמליה של האחריות שאתם מקבלים היום. ממחר, תוביל אתכם אחריות זו בראש אנשיכם. עלו והצליחו בדרך הפיקוד, דרכם של הקוראים "אחריי". בהצלחה.